

Pojmovnik angažmana

POJMOVNIK ANGAŽMANA

Institut za filozofiju i društvenu teoriju,
Univerzitet u Beogradu
Beograd, Kraljice Natalije 45

Edicija Trg

Za izdavača
Gazela Pudar Draško, direktorka

Recenzenti
Predrag Krstić
Sanja Bojanić

Urednica edicije
Gazela Pudar Draško

Lektura i korektura: Olgica Rajić
Dizajn i grafička obrada: Nikola Stevanović

ISBN 978-86-80484-80-8

Izdavanje publikacije je podržalo
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog
razvoja Republike Srbije.

© Institut za filozofiju i društvenu teoriju,
Beograd, 2021.

POJMOVNIK ANGAŽMANA

PRIREDLI

Igor Cvejić
Gazela Pudar Draško
Mark Lošonc

S A D R Ź A J

7	UVOD
9	SUBJEKTI ANGAŽMANA
20	POLJE ANGAŽOVANOSTI
26	ANGAŽOVANO DELANJE
43	PRETPOSTAVKE ANGAŽMANA
67	ISHODIŠTA ANGAŽMANA

Bratstvo

(*brotherhood, fraternité, brüderschaft*) označava odnos krvnog srodstva između osoba muškog pola koje imaju zajedničke roditelje ili staratelje, a u prenesenom značenju odnosi se na grupe ljudi koji imaju isto zanimanje ili zajednički interes, religiozni ili sekularni. U potonjem smislu, bratstvo predstavlja svaki oblik zajedničkosti koji podrazumeva afektima posredovanu međusobnu privrženost po nečemu poistovećenih članova određene asocijacije/udruženja. Tako je bratstvo i inkluzivno („bratimljenje“) i ekskluzivno (oposebljenost bratstva isključuje spoljne članove) i iziskuje iskazivanje pripadnosti i odanosti koje traži i samožrtvovanje. Utoliko bratstvo znači i borbeni stav koji se konfrontira sa onima koji spolja ili iznutra podrivaju njegovu koheziju. Sumnja prema konceptu bratstva izvire iz činjenice što se, za razliku od slobode i jednakosti (v. **sloboda; jednakost**), ne može prevesti na jezik prava, te što sadrži u sebi klice fanatizma. Međutim, pokušaji zamenjivanja pojma bratstva pojmovima kao što je „solidarnost“ (v. **solidarnost**) ne uzimaju u obzir da tek ne-hijerarhijskim odnosima povezani ljudi čine braću.

Izvori bratstva upućuju na religiozne korene: u hrišćanskoj tradiciji postoji praksa da se „hrišćani“ izjednačavaju sa zbratimljenim ljudima. Religiozna bratstva u hrišćanstvu nastaju krajem 3. i početkom 4. veka u Egiptu kao organizovane monaške obitelji predvođene nastojnikom (igumanom). Osnov duhovne veze ovih bratstava (ženski oblik je sestrinstvo) je zajedničko sinovstvo u Bogu Ocu, a cilj je vođenje asketskog života, koji karakterišu celibat, post i molitva. U srednjem veku na Zapadu monaška bratstva su se povezivala u monaške redove, koji su nosili

imena i sledili monaška pravila poznatih svetitelja: benediktinci po Sv. Benediktu, franciskanci po Sv. Franji, cisterijanci po Sv. Bernardu.

Paralelna sekularna srednjovekovna bratstva su okupljala zanatlije, koji su zavisno od zanata bili povezani u cehove ili esnafe. Tako metafora bratstva pronalazi svoj izraz i u slici porodičnih filijacija i u ekonomskoj formi zajedništva: Petar Kropotkin govori o bratstvu gildi, a Đuzepe Mancini o bratstvu proizvođača.

Političko-teološki momenat angažovanog bratimljenja (v. **društveni angažman**) naročito se ogleda/ističe u kontekstu Francuske revolucije, u kojem su različiti oblici ujedinjenja, kao i odgovarajući rituali, bili određeni figurom bratstva. Deo ovakve orijentacije je i analogno tretiranje hrišćanskog obrasca i revolucije (v. **revolucija**). U istoriji radničkog pokreta figura „druga“ se koristila sinonimno figuri „bratstva“.

Za dalje čitanje:

- Bruni, Luigino, Stefano Zamagni (2004), *Economia civile: Efficienza, equità, felicità pubblica*. Bologna: il Mulino.
- Carey McWilliams, Wilson (1973), *The Idea of Fraternity in America*. Berkeley: University of California Press.
- Davis, Mary (2009), *Comrade or Brother?* London: Pluto Press.
- Debray, Régis (2009), *Le moment fraternité*. Paris: Gallimard.
- Derrida, Jacques (1993), *Politiques de l'amitié*. Paris: Édition Galilée.
- De Solemne, Marie (ur.) (1998), *Insaisissable fraternité*. Paris: Dervy.
- Herbeteau, Herbert (2009), *La fraternité: Entre utopie et réalité*. Paris: Les Éditions de l'Atelier/Les Éditions Ouvrières.
- Rawls, John B. (1999), *A Theory of Justice*. Revised Edition. Cambridge: Harvard University Press.

| 76, 71 |

| 66 |

| 8 |

| 75 |